

me

19 MAYIS

SAMSUN HALKEVİ DERGİSİ

H. KÖVRÜK

Cilt : 8

Haziran 1947

Sayı : 83

Öğretmen ve Yönetmenin Değer ve Ödevi

C. Sena Ongun

İ Ç İ N D E K İ L E R

Öğretmen ve Yönetmenin değer ve ödevi	C. Sena Ongun
Öğunsun (şiir)	M. Ş. Fırat
Coğrafya köşesinden Çarşamba	M. Karakurum
Tenkit ehliyet ve edebleri	Emir Alp
Şair dertli konuşuyor	K. Yener
Nar Bahçesinde bir gezinti	M. Ş. Fırat
ve Bir Demet Şiir	
Samsun Ticaret Organları	N. Özbalkan
Postacı (Hikâye)	C. Çumralı
İçimin dünyasında (şiir)	S. Yalçın
Samsun Halkevi çalışmaları	

* * *

Bir cemiyette başarılan ve başarılanması istenen devrimlerin sürekli bir gelişmeyle ilerlemesi, yeni nesillere verilecek eğitimin mahiyetine bağlıdır. Bu bakımdan, okulların üzerine düşen ödev, aileninkinden daha çok üstündür. Aile, gelenek ve görenekleri korumaya; okullar ise, medeniyet ve insanlıkla milli ülküleri besleyen bilgi ve inançları aşılamaya çalışırlar. Bu ikinci çalışma, gelenek ve göreneklerin de bir evrime tabi olmasını, milli menfaatlara göre, bunların da yavaş yavaş değişmesini sağlar; bu bakımdan okul, ailenin yaptığı ve yapması gerekli olan işi de tamamlar. Okulun bu önemli işi başarabilmesi için bazı özelliklere malik olması lazımdır. Bunları üç noktada toplayabiliriz :

1— Öğretmen; 2— Yönetmen; 3— Okulun Örgüt (teşkilât) ve araçları.

Öğretmenin ne gibi vasıflara malik olması meselesi artık klâsik bilgiler arasına girmiştir. Bir insanın bir çok şeyler bilmesi, ayrı bir meziyettir. Fakat öğretmenlik şöyle bir sanattır ki, bilgi bakımından noksanlarını zamanla tamamlamak mümkün olduğu halde, eğer kişisel bazı karakterlere malik olunmazsa kolay kolay bu işde sanat-

kâr olunamaz.. Bu vasıfların başında **Tevazu ve aşk** vardır. Eğer öğretmen, başından büyük, başından derin bir kalbe malik değilse, yaptığı iş, öğrenciye bir ceza ve kendisine angarya tesirini yapar. Gerek mesleğini ve gerek öğrencisini, hasbi olarak ciddi ve derinden sevmiyen, çocukların bazı hareketi kabahatlarını bilgilerinden ayıramıyan insanın öğretmen olabilmesi imkânsızdır. Üstün kabiliyetleri keşfetmek veya bunları geliştirmek zevkinde estetik bir haz vardır; bunun bilincine ulaşamıyanlar, hayatlarını bu asil meslekte boşuna israf etmiş olurlar. Bu sevgi, evvelâ öğretmenin kendisini yetiştirmesine, kendisini sevgi ve saygıya değer bir insan haline getirmesine sebep olur. Bu hale gelen insan ise, doğru veya yanlış olabilen kendi kişisel kapris ve inançlarını değil, milletin öz ve esaslı menfaatlarına uygun olan bilgi ve ülküleri aşulamakta fazla başarı gösterir. Sanatlarında disiplin sağlayamıyan öğretmenlerde adalet ve sevgi zaruri olarak zayıflar. Bu disiplini yaratabilmek için, numara ve sınavı bir yaptırım vasıtası olarak kullanır; bilhassa okuttuğu ders hakkında yeter derecede hazır bilgisi yoksa ve kendisini zamanın icap ettirdiği yeni bilgilerle de zenginleştir-

memişse, zeki öğrenciler karşısında küçülür ve küçüldükçe asabilesir ve öğrenciden kör bir itaat bekler. Halbuki, öğretmenin en büyük ve müsbet ödevi, kendi fikir ve derslerine körü körüne itaat eden ve bunları mihaniki olarak tekrarlayan bir manken, bir roboto yetiştirmek değil, belki, zaman zaman, kendisine direnen, aktif olarak düşünüp hür olarak kabul eden bir şahsiyet yaratmaktır. Yoksa, çocuk, okulda öğrendiği bilgilerin çoğunu unutacaktır. Fakat okulda kazandığı şahsiyeti ölünceye kadar muhafaza edecektir. Öğretmen, çocuğun, hattâ en yanlış ve fena niyetlerle bile yaptığı itirazları ve sorduğu sualleri ciddiye ve tevazula dinleyip vika ve soğuk kanlılıkla onu tatmin etmeyi bildiği takdirde, hem ciddi bir insan yetiştirmiş, ve hem de kendisini örnek bir insan haline getirmiş olur. Bu vasıf ve enerjiye malik olmıyan öğretmenlerin kullandığı metod, bayağı bir apaş metodudur ki gençlerin cesaretini kırmak, korkutmak, tahkir etmek bu metodun başında gelir. Bazıları ise, çocuğun mesul olduğu bahisler haricinde, vaktile okadığı bir kitap veya üniversiteden kalma bir defterin muhteviyatından ders vermek, bilimi bir ve kendisini bir bilgi veya bilgin şeklinde göstermek zavallılığından kurtulamaz. Halbuki sınıfın bir manevi havası, bir müşterek duygu ve algısı vardır ki, öğretmenin gerçek değerini kavramakta hiç bir zorluk çekmez.

Hayatını kahvelerde veya komşu evlerinde dedikodıyla geçiren bir öğretmen, her gün biraz daha tinsel ve ertiksel kalitelerini kaybeder. Öğretmen, her çeşit siyasal tutkuların

uzak olarak çocukta pozitif bir bilim ve ahlak inancını yaratmak zorundadır. Tenkitlerinde, tahlillerinde, münakaşalarında akla uygun bir hürriyetle konuşturulması gereken öğrencilerin bütün fikri ve hayatsal müşküllerine karşılık vermek, her öğretmenin vazifesidir. Bilmemek ayıp değildir. Öğretmen bilmediğini itiraf edebilecek kadar alçak gönüllü ve fakat bunları öğrenip öğretebilecek kadar sabır ve azim sahibi olmalıdır. Bütün bu meselelerde derslerin hepsi aynı durumdadır. Ve okuldaki iş bölümü, yerinde öğretmenlerin birbirine yardım etmesini de sağlar. Bu bakımdan öğretmen odaları bir akademi demektir. Yoksa dedikodu, birbirinin haysiyet ve şerefiyle oynayan çirkin isnadlar ve hikâyeler sahnesi değildir. Mesleğin kendisine mahsus yüce bir dayanışması vardır ki, öğretmenleri bütün bir şehirde yüceltir; ve aksi halde de düşürür, lekeler, çocuğu okuldan, bilgidenden nefret ettirir. Bu itibarla kıskançlık ve şüphenin girmesi katiyetle tehlikeli olan tek kurum okuldur.

Asıl mesele, öğretmenlerin eğitim metodlarıyla karakterlerindedir. Zira bunlar aynı zamanda da öğretmendirler. Ve öğretmenlerin bulunc ve mukadderatıyla da ilgilidirler. Kendisini yeter derecede terbiye edememiş bir yönetmen, öğrenci için bir umacı bir dehşet unsurundan başka bir şey değildir. Kendi şahsiyetlerini sevdirep saydırmayı bilmiyen öğretmenlerin kullandığı tek vasta da bu öcülük ve umacılık selâhiyetidir. Okullarda bu vazife, maliye memurluğu, tapu memurluğu gibi bir büro işçiliği değildir. Çocuğun mensup olduğu aileden başlayarak bütün okul

hayatındaki kişilik ve karakteri anlayan ve onu fiilen ve sürekli bir surette takip edip geliştirme işidir. Yönetmen sözlerinin önünü arkasını düşünmeye mecburdur. Aksi halde çocukta korkuya dayanan menfi bir itaat ve daima isyan etmeye hazırlanmış bir direnme yaratmış olur fakat, kendisi de bütün bir şehirde alay edilen, şikâyet edilen bir zavallı ve kabahatlı bir yaratık haline gelir. Bu iş, kolay olmadığı gibi bu kadar sabırlı ve bilgili yönetmenler de pek azdır. Yönetmenlik çoğu zaman okumaya engel olur; öğretmenlik vasfını da kayıp ettirir. Bunun içindir ki, yönetmenlerin çoğu, bir memur zihniyet ve seviyesinde olan, nüfuzlarını masalarından alan ve gittikçe bir sivil memur vaziyetine giren kimselere intikal etmektedir. Bir fikir adamı gerçek bir öğretmen hiç bir vakit otomatik bir memur haline gelemmez. Yüksek tinsel vasıflara malik olan öğretmenlerin yıllar geçtikçe, kişiliklerini kaybettikleri her zaman görülür. Öğrenciye sögüp sayan, öğrenciyi tahkirden hoşlanan, tehdit eden, bazı öğrencileri bir nevi polis gibi kullanmaya çalışan bir idarecinin okullardaki varlığı, en seçkin öğretmenlerin çalışmalarını da baltalar, kısırlaştırır.

Öğrenci kendisini anlayan ve kendisine hizmet eden ve kıymet veren insana saygı duyar ve inanır ve hattâ bu insanı kendi ebeveynine tercih eder. Çocukluğumuzdan beri kendilerini saygı ve sevgi ile hatırladığımız kimseler, hep bu vasfı haiz olan öğretmen ve yönetmenlerdir yoksa avam argolarıyla ve masa selâhiyetleriyle istibza, tahkir ve tehditle insan yetiştirilemez Çocuğun her kabahatı görülmez ve

ÖĞÜNSÜN

Aşkın denizinde kenare düştüm
Bağrımı kanatan taşlar öğünsün!
Pek vefasız, zalim bir yâre düştüm,
Gözlerimden akan yaşlar öğünsün!

Hasret, yüreğimde derin bir yara
Gurbet tâ ruhumda benzer mezara,
Beni çıkarmıyan, aydınlıklara;
O kara gözlerle kaşlar öğünsün!

Geçti gençlik çağı, hazana erdim,
Bu çetin yollarda ömrümü verdim,
Kahpe talihimi çarmıha gerdim;
Kendini dik tutan başlar öğünsün!

(Ey Fırat!) gam yeme geçer bu günler,
Unutulur, gider hicranlı dünler,
Yaparsın gönlünde sen de düğünler,
Ocakta kaynayan aşlar öğünsün!..

M. Şükrü Fırat

görülenin islâh yolu da, cezadan evvel ulvî ve asıl, yorulmak ve usanmak bilmiyen bir sevgi bir ilgidir.

Okulun örgütleri gibi maddî vasıtalarla gelince : Bunlar ayrıca tetkik edilmiye değen önemli bir konudur ki, daha çok bir memleketin ekonomik şartlarına bağlıdır. Fakt, bu vasıtalar cansız oldukları için edilginlerdir. En zengin vasıtalarla bezenmiş bir okulda bu vasıtalarla faydalanmayı, görmeyi ve göstermeyi bilmiyen veya bu işlerden üşenen insanlar varsa, öğrenci için bunlar birer lüks ve okul için de birer öğünç vasıtasından başka birşey olamazlar.

ÇARŞAMBA

Macit KARAKURUM

Çarşamba, 36 derece 41 dakika doğu boylamıyla 41 derece 12 dakika kuzey enlemi üzerinde, Samsun'un 36 Km. güney doğusunda; Karadeniz kıyısından 20 Km. güneyde ve Yeşilirmak kenarında kurulmuş bir ilçe merkezimizdir. Batıda Samsun, güney batıda Kavak, doğuda Terme ilçeleriyle çevrilmiş olan Çarşamba güneyde Tokat sınırlarına ve kuzeyde Karadeniz kıyılarına kadar uzanır. Yüz ölçümü 2400 Km.2 dir.

A) Arazisi iki şekilde belirir: 1- dağlık arazi, 2 - kıyı ovaları.

1 — Çarşamba yakınlarında $\frac{m}{900} - 1000$ yükseklik gösteren Canik dağları, daha ziyade geniş düzlükler üstünde yükselmiş bir takım tepeler halinde olup esas itibarıyla ikinci zamanın sonunda kıvrılmış olan bu dağlar tebeşir devri kalker ve marnlarından teşekkül etmiştir. İkinci zamanın sonlarında (tebeşir devri) husule gelmiş olan bir kırılma ile yüzeye çıkan magma burada yayılarak Samsun'un güney batısındaki Andezit ve Bazalt gibi küllerle püskürük konglomeraları meydana getirmiştir.

Uzun zamandanberi epeyce aşınmış düzleşmiş olan ve Sofualan, Kabaklık ve Böğürtliyen, İğri kiraz adlarını taşıyan yaylaların üstünde Topuz (950M.) Örençik (500 M.), Kestanepınar (600 M.), Ayvacık (500M.) tepeleri yükselir.

2 — Kıyı ovaları : Kirazlık, Teke-

köy, Hamzalı, Elekçi, Aşık, Turgutlu, Yeşilirmak, Karaboğaz, Aptal adlarını taşıyan akar suların getirip yığıldıkları aluviyonlarla teşekkül etmiştir.

Çarşambanın delta ovası Canik dağlarının eteklerinden Karadenize doğru eğimlidir. Bu eğim, Çarşamba civarında (Km. de bir metre) olduğu halde güneye doğru gidildikçe artar. (Mesela Çarşambanın güneyinde ve 250 M. yükseklikte olan Emirhan dolaylarında Km. de 6.8 e varır) Ova, doğu ve batıya doğru daralır ve eğimi de artar.

Bu geniş delta ovası yeşilirmakla diğer küçük akar suların ve denizin müşterek mahsulüdür.

Denizin sığ, med ve cezirin duyulur derecede olmayışı deltanın oluşunu kolaylaştırmıştır. Çok eskidenberi denizden yer kazanmakta olan delta ovasının bu kazancı pek azalmıştır. Esasen ovanın bugünkü şekli, Yeşilirmakın getirdiği maddeleri yığılmasıyla dalgaların bu maddeleri sürüklemesi şeklinde uzun zamandanberi aralarındaki mücadelenin eski hararetini kaybetmek suretile meydana gelen iki kuvvet arasındaki dengenin ifadesidir. Yeşilirmak Karadenize doğru ne kadar ilerlemek istemişse karşısında onun getirdiği döküntüleri yanlara doğru yaymak ve çıkıntıları törpülemek suretiyle kendisini önleyen dalgaları bulmuştur. Yeni teşekkül etmekte bulunan delta 15-20 m. yüksekte bulunan eski deltanın içinde yer almış ve her iki teşekkül arasında

bir aluviyon basamağı=taraçası vîlûde gelmiştir.

B) İklim : Denizden 20 kilometre mesafede ve denizden 20 M. yüksekte kurulmuş bulunan Çarşambanın yazları sıcakça olup kışları pek sert değildir. (Temmuz ortalaması 23°9, ocak ortalaması 7°1) yıllık yağış ortalaması 800 mm. yi aşar. Yağışın mevsimlere dağılımında büyük payı kış ayları toplar; Sonbahar, ilkbahar ve yaz bu payda sırasıyla derece alırlar.

Kar şeklinde yağış Caniklerde Aralık ayında başladığı halde ovaya ocak ayında yağar. Ancak 10—15 gün yerde kalabilen karın yerdeki ortalama kalınlığı 10 sm. kadardır. Yıllık nisbi rutubet $\frac{0}{100}$ 70 dir.

C) Akar sular ve göller : Çarşamba bölgesi akar su ve göller itibarıyla zengin sayılır. Yukarıda adlarını bildirdiğimiz akar sular dik eğimlerle ovaya; indiklerinden kuvvetli aşınma yaparlar ve bol aluviyon getirirler. Yeşilirmak Canikleri dar ve derin bir boğazla güney-kuzey istikametinde aşarak Çarşambaya girer ve eğimi pek az olan ovada menderesler meydana getirerek ağır akışıyla Karadenize varır.

Suyun bol olduğu taşma mevsimlerinde Yeşilirmak [konkav] kıyıları kemirir, kopardığı parçaları [konveks] kıyıya yığar. Toprak kaymaları vesaire gibi hasarlara sebep olan bu aşınmanın önüne geçmek için aşınan kıyılara mahmuzlar çakılmıştır. Sular bu mahmuzlardan geçerken yavaşlar, dolayısıyla döküntüler birikir ve bu suretlede yavaş yavaş yamanma şeklinde arazi kazanılmış olacaktır.

Yeşilirmakın rejimi düzgün değildir. Şubat ve Mart aylarında yükselmeğe başlayan su seviyesi nisanın ilk haftasında maksimum seviyesini bulur, bu

zamanda mansabını doldurur, hatta mansabına 5 km. yakınlarda yatağından çıkarak etrafına yayılır. Nehrin köprü önündeki su sarfiyatı en çok saniyede 929 m³ dür. Su seviyesi Mayıs ve Haziran aylarında alçalmağa başlayarak Eylül başlarına doğru çok azalır. Buz zamanlarda nehrin saniyede en az su sarfiyatı 64 m³ dir.

Abdal ırmağı : Canik dağları üstündeki Gebi ve Akbaş yaylalarından çıkarak Çarşamba ovasına girer. Aşık kolunu alır; demir yoluyla şosa arasında düzlükte sularını yayar. Burada kendisine Elekçi, Hamzalı ve Gelemen çayları karışarak toprağın su altında kalmasına yardım ederler. Fakat ırmağın asıl çığı şosenin kuzeyine geçer; oradan kuzey batıya dönerek Turgutlu çayını alır. Irmak buraya gelinceye kadar sularının bir kısmını araziye kaplıyarak sarfeder, dolayısıyla zayıf düşer ve kum seddi arkasında uzun müddet kıyıya paralel akarak denize kavuşur. Uzunluğu 70 km. olan Abdal ırmağının suyu ilkbaharda boldur, yazın azalır, sonbaharda yine çoğalır.

Ovada akar sular gibi yeraltı suları da arazinin çok az eğimli olması toprağın suyu geçirimli elemanlardan bileşik olması, iklimin uygunluğu, bitki örtüsünün zenginliği ve akar suların bol oluşu gibi sebeplerle zengindir. Kuyu yatakları toprak yüzünden 2-5 m. derinlikte bulunurlar. Yeraltı su seviyesi kışın yükselir, yazın da alçalır. Kuyu yatakları su seviyesinin yükseldiği zaman akar sulara su verirler. Azaldığı zamanda akar sular aldıkları suları iade etmek suretile yer altı su seviyesinde denge teşekkül etmiş olur.

Göller: Civara nazaran alçakta kalmış olan çanak şeklindeki yerlerde görülür. En önemlileri kıyıda Lagün ve kıyı gölleri tipindeki kocagöl [300 hektar], Akarcık [300 hektar], Dumanlı (Sonu 7 inci sahifede)

TENKİT EHLİYETİ ve EDEBLERİ

Emir ALP

Dergimizin geçen sayısında pek yerinde el koymuş olduğu bir tenkit konusu beni mütehâssis etti, aynı zamanda gençlik hatıralarını canlandırdı:

Tanzimat edebiyatından «Edebiyatı - Cedide» ye giriş devreleri idi... Mey kadehlerinin, Meyhane tezgâhlarının son kırıntılarını Edebiyat sahasından atarak Garp kültürüyle memzuç yeni bir çığır açmak ihtiyacını duyan üstat Ekrem, eşsiz şairimiz Abdülhak Hamit, Tevfik Fikret Cenab Şehabettin, Halit Ziya, Hüseyin Cahit ve diğerlerinden mürekkep münevver bir zümrenin «Serveti - fûnun» yuvasında kurdukları irfan tezgâhının «Nesci - edebi» etrafa yayılırken karışlarına «Münekkit» bir zümre çıkmış rahmetli Muallim Naci bu zümrenin başı bulunmuştu.

Sarf ve Nahiv gibi o günkü dilin kaidelerine, vezin gibi Nazım ölçüsüne derin vukufu olduğuna hiç şüphe edilemeyen Muallim Naci tenkitte amansız ve pek hırçındı, bu yüzden taraftarları bile kendisinden çekinmiş, yeni hevesliler kabiliyetli gençlerden bir çokları sinip sönmüşlerdi...

Yukarıda kayıt edilen teceddüt kafilesi ise açtıkları yolda irkilmiyerek düme düz yollarına devam etmişler, geniş ve nurlu bir saha hazırlamışlardır ki Edebiyat hayatımızda en feyizli devre bu olmuştur.

Yerinde ve usulünde yapılan tenkitlerin faydası inkâr edilemez, ehli-yetsizlikle yapılan tenkitlerin de bir te siri olamazsa da edebine aykırı yapılan tenkitler ince ruhları incitir ve yaralar. Şiir ince ruhlardan sızar..

Pek hassas ve ince ruh sızıntılarından toplanmış olan «Pencerem» adındaki bir şiir mecmuasına karşı yapılan yersiz ve usulsüz tenkidi ihate ile yapmış olduğunuz tenkide hayran kaldım..

Okumakla pek mütehâssis olduğum o «Mecmuai eş'arın» değerli nazımı Bayan Fazıla Atabek mecmuasında kısımlara ayırdığı konuları duymuş, duygularını da rengin, olgun eda ile duyurmuştur ve bununla üstün başarı göstermiştir.

Böyle bir eserin o derece ve o şekilde bir tenkide uğraması şüphesiz benim duygumu da incitmişti, bu yoldaki hislerimi dökmek için de bir vakit bulamamıştım, bunda da isabet olmuş. Çünkü tekaddüm ettiniz ve daha isabetle tahlil buyurdunuz.

Bu günkü nazım şiirin eda tarzı, içinde büyüdüğümüz devrin eda tarzından ayrılmış ve başkalaşmış olmakla beraber «Pencerem» mecmuası az çok her devir mensubunu tatmin edebilir. Çok güzel edalarla beraber Nazım'la Nesrin birbirine karıştırıldığı yeni bir Edebiyat devrinde bile vezin ve

kafiye gibi nazım ahengine kısmen bağlı kalmak suretiyle hassasiyetini yayabilen genç nazım bizlerden bir «İvez» bekleme bile acı, yersiz tenkitlerden incine bilir, bereket versin sizler gibi dikkat ehlinin bulunuşu, yalnız maddi yaraları değil, manevi yaraları da tedaviye kâfi gelebilir.

Acı tenkitlerin husule getirebileceği fena tesirin bir misalini buracıkta kayıtl etmekle yazıma son vermek isterim :

19 cu asrın çok değerli iki Türk mütefekkir ve edibi ve aynı zamanda iki Hürriyet mücahidi Ziya Paşa ve Büyük vatan şairi Namık Kemal ağır şartlar altında el ele vererek davalarını tahakkuk ettirmeğe çalıştıkları sıralarda nedense araları açılıyor... Ziya Paşanın yayınladığı Harabat adındaki şiir mecmuasına bir çok şairlerin eserleri geçirilmişken Namık Kemal'in bir nazımının geçirilmediğini gören gammazlardan biri, bunun sebebini hiddetlendirici mahiyette ilâvelerle Kemal beye naklediyor. Büyük Namık Kemal aynı te'sir altında «Tahribi harabat»ını yayınlıyor ve bunda ve bu yayında yazıp hatırımda kalabilen :

«Nevres okunur belamıdır hiç,
Şairliğe aşına mıdır hiç.
Bir ehli Kemal elile heyhat!
Bir har ola dahili harabat,»

kita'siyle Şair Nevres'i Har'a yani Eşek'e benzetmek gibi Büyük Kemal'in Edep nezaketine yakışmıyacak bir dil kullanmasını en yakınları bile af edememişti...

ÇARŞAMBA

(Baştarafı 5 inci sahifede)

[500 hektar] Saail [200 hektar] adlarını taşıyan göllerdir. Bunlar kurak mevsimlerde bataklık yağışlı mevsimlerde ise göl halinde bulunurlar. Veşil ırmak deltasındaki göl ve bataklıkların kapladığı alan 5500 hektarı bulur.

Bitki örtüsü: Çarşamba ve çevresindeki yeşil örtüyü beş tipe ayırabiliriz:

1 — Kıyıda ve kumlar üzerinde yetişen Xorefil bitkiler.

2 — Bataklıklarda görülen sazlıklar ki bunlar köy evlerinin damlarını örtmekte kullanılır.

3 — Çayırliklar: yerleşilmeyen yerlerle, akar su kenarları ve orman altında bulunurlar. [10000] hektar.

4 — Çalılıklar : Ovanın kuzey bölümünde geniş yer kaplarlar[80000 hektar] Yabani armut, elma, incir ve dikenlerden bileşik olan çalılıklar bazı yabani hayvanlara mesken vazifesi görürler.

5 — ormanlar : Ovada geliş güzel kesilme yüzünden azalan orman alanı Canıklere doğru yükseldikçe genişler. Bilhassa ovada ağaçların kökleri su içinde bulunduğundan gövdeleri geniş ve boyları da çok uzundur. [25-30 m.] Ova ormanlarında başta söğüt olduğu halde kayın, meşe, köknar cinsleri bulunur Tarlaların etrafına çit yapmak maksadıyla dikilip sık sık çalılıklarla örülen taze söğüt dalları bir kaç yıl sonra canlı çit halinde büyük söğüt dizileri meydana getirirler. Çarşamba ovasından Canıklere doğru gidildikçe genişleyen ve 29000 hektarı bulan orman meşe, kayın, kızılğaç, dişbudak, kestane ve çam cinslerinden mürekkeptir.

Epeyce tahrip edilmesine rağmen bütün Çarşamba ormanlarının yüz ölçüsü 37000 hektarı bulur.

Şair DERTLİ Konuşuyor

Kemal Yener

(Şair tebessüm eder vaziyette, aşağıdaki şiiri sazına söyliyerek sahneye girer.)

Dertli gibi sarıksızdır,
Ayağı da çarıksızdır
Boynuzu yok kuyruksuzdur,
Şeytan bunun neresinde?

Ah şu sofular, sanki herkesi kendilerine benzetmek isterler benzetemediklerini günahkâr veya kâfir saymakta tereddüt bile etmezler.

Bakınız, şu zavallı sazın içinde şeytan varmış, çalanı günaha sokar, cehennemlik edermiş. Halbuki, şeytan insanı yalnız bulduğu vakit yakalar, sazla sözle beraber olanın yanında şeytan iş görebilirmi?

Fakat, bunu onlara anlatamazsınız. Onlar kendi akıllarına uymayan hareketleri iyi saymazlar. Ama bütün hareketleri akla ve akideye uyarmı? Onu da soramazsınız. Sorsanız da bir kulpunu bulur kendilerini haklı çıkarırlar. Bunları dinlemektense söylemek daha iyidir.

Telli sazdır bunun adı,
Ne ayet dinler ne kadı,
Bunu çalan anlar kendi,
Şeytan bunun neresinde?

Abdest alsan aldın demez,
Namaz kılsan kıldın demez,
Kadı gibi haram yemez,
Şeytan bunun neresinde?

İçindemi dışında mı?
Burgusunun başında mı?
Göksünün nakşında mı?
Şeytan bunun neresinde?

Saz çalıpta ondan şikâyet edeni görmedim. Aksine herkes memnun Ben küçüklüğümde çobanlık ederdim. Koyunlara kaval çaldığım vakit bu mazlum hayvanlar bile kavalımı dinlemek için sanki etrafıma toplanırlardı. Sonra İstanbul'a geldim. «Semai» kahvelerinde saz çalmaya, şiir söylemeye başladım. Bu sayede bir çok dost edindim. Ve sevildim. Saz benim arkadaşım, dostum, dert ortağım olmuştı. Dertlerimi ona döker, gönlümün sesini onun tellerinde dinlerdim.

(Biraz çalar ve söylemeğe başlar.)
Geleli dünyaya rahm - i maderden
Gönül şad olmadı gamdan kederden,
Türlü serencamlar geçirdim serden,
Dert ile mihneti bana mı verdin?

Dertliyi gurbette koydun akibet
Fırak-ı hasreti bana mı vardın?

Gurbet elleri beni dertli yaptı. Sazımdan çıkan her ses sanki bir inilti Mahrumiyetlerin verdiği acılar, üstelik sıla hasreti beni yanık ve içli yaptı. Bazen içim okadar doluyor ki tahammül edemeyeceğimi sanıyorum. Fakat aşk - bazan - hepsini unutturuyor.

Hey dilber, senin yüzünü bir görebilsem, içimi nurla doldururdum.

Erkek - Gerçi esb-i naza suvar olmuşsun
Ne kaçar, ne kovar, ne tutulursun.
Bir yüze gülücü mekkâr olmuşsun,
Ne candan sevilir, ne atılırsın?

Kız - Riya sözlerine karnımız toktur,
Gerçi mahbuplukta akranım yoktur.
İkrar pazarında mataim yoktur,
Ne alır satarım, ne satılırım.

Not. En son şiirde küçük bir değişiklik yapılmıştır.

Tetkik ve Tenkit :

«NAR BAHÇESİ» nde bir gezinti ve «BİR DEMET ŞİİR»

M. Şükrü FIRAT

Az çok yontulmuşlarını ve bir köşeye çekilerek unutulmuşlarını hesaba katmıyorum. Tanrı, sayılarını eksik etmesin, yerden mantar bitercesine memleketimizde şair türeyor. Hele son zamanlarda eline kalemi yeni alan şöhret düşkününü kendini şair sananların sivrilmeden kitap çıkarmağa kalkıştıkları ve kendilerini mahcup bıraktıkları bilhassa göze çarpmaktadır. Sanatın bizde bu derece ayağa düştüğü hiç bir devirde görülmemiştir. İstidat bu demek değildir ve bu, kültürümüz namına acınacak bir haldir, Samsun bu türedi şairleri yetiştirmekte rekor kıran şehirlerimizden biridir diyebiliriz. Bunların kahrını çeken matbaacıların Allah yardımcısı olsun.

Elime yeni çıkmış iki şiir kitabı tutuşturdular. Bunlardan biri : «Nar Bahçesi», diğeri de : «Bir Demet Şiir ve hikâyeler» adını taşıyor. Bu şairlerin isimlerine şimdiye kadar hiç bir yerde rastlamadığım için acaba bunlar da Üremi hastalığına müptelâ o (Zıp çıktı) nevilerden midir? diye içime bir şüphe düştü. Bu merakla kendilerile tanıştım. Meğer umduğum gibi değilmiş. Biri öğretmen, diğeri de avukat ve her ikisi de orta yaşta olgun insanlar Şiirleri vaktiyle bulundukları şehirlerin gazete ve dergilerinde neşredilmişlermiş. Fakat ben, okuyucular önünde hükmümü bu şairlerin (!) dış görünüşüne değil, iç görünüşlerinin bir aynası olmak lâzım gelen eserlerine bakarak ve tanışıklığı bir tarafa bırakarak vereceğim için kendilerinden özür dilerim.

Şirasiyle evvelâ 96 sayfalık «Nar Bahçesi» ni ele alıyorum : Fazıla Atabek'in karanlık «Pencerem» inden çıkıp ta aydınlık bir bahçeye girmek benim için pek zevkli bir şey olacaktı. Bu ümitte ilk yaprakları açtım ve bu isme uygun cisim aradım yok. Nihayet 43 üncü sahifede (Akdeuiz) isimli manzumenin üçüncü bendinde şu satırlara rastliyorum :

Al al etti gönlümü göksüne düşen narlar,
Portakal ve turuncular aynı aşkın sembolü.
Sessiz dalgalarında sihirli bir cilve var,
Muz misali dudağın şeker dolu, bal dolu.

Belli ki şair reçel meraklısı. Böyle çeşit, çeşit malzemeli lüks bir taamı bu pahalı zamanda bulup yemek öyle her baba yiğitin kârı olmadığı için de sevgilisini bu niyete hayalinde yaşıyor. Samimiyetine diyecek yok doğrusu!

Geliniz; sizinle bu «Nar bahçesi» ni hep beraber gezmeğe devam edelim : İşte 55 inci sahifede (Aşkımın Tacı) isimli manzumeden birbirini tutmayan iki parça :

Yürek dayanmaz sana,
Yüzünü görmek yeter.
Gerçek âşık olana,
Gönülden sevmek yeter..

Bahar bahar üstüne,
yar sevdim yar üstüne,
Düştü nar nar üstüne,
Gönülden sevmek yeter..

Gördünüz mü gerçek âşığı? hem gönülden seiyor, hem de (Aşkımın Tacı) dediği sevgilisinin üstüne yar seiyor. Böyle ne yaptığını bilmiyecek kadar tezatlara düşen bir aşkın vay haline ve vay o savallı sevgiliye!

Daha içerileri dolaşalım : sahife 75 ten ;

Nar bahçesinde gezen,
Elbet bir nar koparır.
Her faniliği sezen,
Bülbül baharda şakır.

Güzel! fakat ben, yıldız gözlü kırmızı nar çiçekleri ve yeşil dallarla süslü, gönül çekici güzel bir tabiat dekoru içinde, ruha açılmış sandığım bu bahçede gölgesine sığınacak kuru bir dal bile bulamadım. Tabii böyle bir yerde bahar ve şakıyan bülbül aramak abes olur.

«Nar Bahçesi» nde o hepimizin özlediği ruh ve hayal enginalığı olmamasına ve aksamalar bulunmasına rağmen bazı mısralarda ince bir içlilik sezilmektedir, İmajlar da zararsız denebilir. Şair hiç değilse bir çokları gibi kafiye esir olmamış duyduğunu yazmış ve işi bir kaç ta serbest nazım denemesine kadar götürmüştü. Ancak : manilere başlık konmasını bu kitapta görüyoruz. Halbuki başlık koyup şiir yazmak ısmarlama yani kafa işi olur. Herkes bilir ki, mani, ilk iki mısraı son mısraıyla kafiye ve üçüncü mısraı kafiyesiz olan dördüklere denir ve bunlar isimsiz yazılır. Sadece mısraların içinde sevgili ve mamleket isimleri geçebilir. Bazı yerlerinde Yunus Emrenin, bazı yerlerinde de Orhan Seyfi ve Faruk Nafiz'in tesirleri altında ka-

lınarak yazılmış hissini veren bu eserde (!) Ana, Biricik, Sensin beni avutan isimli manzumeler zikre değer.

Bir Demet Şiir ve Hikâyeler

32 sahife, 8 şiir ve 4 tane de realist hikâyeden ibaret olan Necati Altın Ayın bu kitapçığı da tamamen muvaffak olmuş sayılamaz. Hikâyeler bransım dışı olduğu için onları bir tarafa bırakarak şiirlerinden bahsedeceğim :

Bütün manzumeler fazla süslü, ağdalı kelimelerle ve bol miktarda çiçek, renk sarfile vezinsiz yazılmış ve bir nasir derekesine düşülmüş, kafiye olsa bile bu serbest nazım tarzı ancak Ahmet Haşim gibi sembolistlerin harcıdır.

Sanatın her şubesi başlı başına bir teknik ve ihtisas işidir, çok emek ister. Nasıl derme, çatma malzeme ile bina kurulamazsa şekilsiz de eser yaratılamaz. Şekil, ahengi sağlayan yegâne unsurdur. Bu hikâyeci şair arkadaşına da öz malımız olan hece veznine dönmesini tavsiye ederken küçük kitabından seçtiğim (AKŞAM) isimli manzumesinin şu parçasını alıyorum:

Muhteşem bir gurup başlıyor yine,
Kıpkızıl alevler içinde ufuk..
Bahçelerdeki çiçekler boyandı matem
regine,
Bu akşam göklerin rengi pek uçuk.

Son mısradaki «rengi» kelimesini «benzi» diye yazsa idi hem iki mısradaki aynı kelimeyi lüzumsuz yere ardarda tekrarlamaktan kurtulmuş ve hem de mânada daha kışkırtıcı davranmış olurdu. Çünkü mânada daima kışkırtıcı olmak şiirin başlıca muvaffakiyet sırlarından biridir.

Samsun'un Ticaret Organları :

Umumî Mağazalar T. A. Ş Samsun Şubesi

Nuri Özbalkan

Ticaret kanununun 797 nci maddesinde Umumî mağazalar şu şekilde tarif ediliyor: Makbuz senedi ve rehin senedi itası mukabilinde her cins emtiayı vediasuretile kabul etmek mudilerinin bu senetleri ile mağazada muhafaza edilen emtiayı satmak veya terhin edebilmek maksadile tesis olunan mağazalara umumî mağazalar denir.

Umumî mağazaların Samsun şubesi 1942 yılında kurulmuştur. Şirketin kendisine ait depoları olmadığından şehrin muhtelif yerlerinde kira ile tutulan depolarda çalışmaktadır. Fakat depoların hepsi şehrin en emin yerlerinde bulunduğundan hiçbir kimsenin malına zerre kadar bir hasar gelmez. Gelse bile zaten sigortalıdır. Fakat modern Samsun limanı yapıldıktan sonra rıhtımlar üzerinde Umumî Mağazaların depo ve antrepolarına rastlamak kabil olacaktır. Zaten Umumî Müdürlük bu inşaatı beklemektedir. Yoksa şimdi yapılacak bir inşaat fuzuli olacak ileride aynı iş için ikinci bir masraf yapılacaktır. Hem maddeden ve hem de işten tasarruf için ilerisini beklemek kendisi için daha kârlıdır.

Samsun şubesi için 1945 te 2 tane DIAMANT markalı kamyon ile 1946 yazında 2 tane BEDFORT markalı kamyon gelmiştir. Şirket bu kamyonları sayesinde depolarına tevdi olunan emtiayı mahalline kadar sevketmektedir. Samsun şubesi müdürlüğünü halen

piyasada uzun seneler Fort acentasında ve Ticaret Limited şirketinde çalışkanlığıyla sevilmiş şehrimizin maruf simalarından Hamit Fırat yapmaktadır. Şirketin sermayesi 2.000.000 Türk lirasıdır.

Ticaret Odaları, T. C. Ziraat ve İş Sümer Bank ve Osmanlı Bankası, Emlâk ve Kredi Bankası ve Türk Ticaret Bankası tarafından müştereken kurulmuştur. Merkezi Ankara, Şubeleri İstanbul İzmir Samsun ve Mersindedir.

Yaptığı işler :

1 - İhisar altında olmaayan yerlerde alelumum antrepo muamelelerini yapmak.

2 - Eşyanın tamamı veya muayyen kısımları için emre muharrer makbuz ve rehin varant senetleri itası.

3 - Tevdi olunan eşyanın müşterek ve müteferrik sigortaları

4 - Eşyanın işlenmesi ve manipülasyonu

5 - Eşyanın ekspertizi ve satışa tavassut.

6 - Eşya numunelerinin alınması ve musaddak şartnamesi itasıdır.

Bu şirket de ileride Samsun'un imarı bakımından oynayacağı rol ile şehri bir kat daha güzelleştirmeye doğru bir hamle yapmış olacaktır. Değerli Müdüründen bilhassa Samsuna uyar bir binanın yaptırılmasına tavassutu Samsun için hayırlıdır sanırım.

Postacı ..

Celâl ÇUMRALI

Akşam üzeri olmasına rağmen Gökyüzüne üzüntüsüz dalmabiliyordu.. Sessiz duruşu içinde derinleşen ve derinleştikçe canlılığı artan bir aşk tablosuydu Gökyüzü.. Zaman zaman yumuk yumuk tenleriyle yavrularını emziren bir anne, sonra dere kenarında toplanan bir koyun sürüsü, daha sonra nurdan bir şelale oluveren pembe beyaz bulutlar... Böylece yanık bir ezgi bırakmadan içimizde yaşıyordu akşam !

Bu belirsiz, sevimli değişimleri Samsun Atatürk parkından seyrediyordum. Az önce çiseleyen yağmurdan sonra Güneş, ıslak bir kıvrılığın ılıkılığıyla dalgaları, kıyıları, akas-yaları, yüzlerimizi, saçlarımızı okşuyordu.. Işık ve kokuyla yıkanmış tertemiz tabiat sevmek için yaratıldığını kalplere duyuruyordu. Besbelli çiçekler seher yelinin tazeliğiyle yaşıyorlardı. Tan yeriyle gök aynı renge büründüğü için olacak kayıklar, dalgalara yakın, boşlukta duruyorlardı sanki .. « Ankara » Karadeniz dilberinin pırlantası pırl pırl !..

Oohhhh! gerçekten güzelmiş kâinat'!..

Bu sırada, oturduğum sıranın öbür ucuna, birisi gelişi güzel, merhaba deyip, ilişti. P. T. T. memurlarına ait bir elbise geydiğine göre her halde bir postacıydı.. oturur ya ! tanış değiliz diye oturmasın mı? ne münasebet! adımızı sanımızı öğrenmiye! bile lüzum yok.. bir merhaba, bir nasılsın? yeter uzun uzadıya söyleşmek için. Umdüğüm gibi çıktı. Adamcağız dikti gözlerini gözlerime, bulutlarla dalgalarla dalga geçme de beni dinle, diyordu bakışları :

24 yıllık postacıyım, sağ olursak bir yıl sonra da emekliye ayrılacağız. Zaten olup olacağımız da bu yal Akılsız başın derdini ayak çeker Atasözünü bizler için düzmüşler,

dile kolay 24 yıl demek! Dili olsa da anlat-sa çektiklerimi.. bir zaman köy köy, şimdi de sokak sokak, ev ev sürtüp duruyoruz. Yalnız dizlerime mi iliklerime kadar kara su indil ama alıştık.

Üstelik adli tebligat memurluğu görüldüğü gibi değil çok sorumlu iş.. şakası makası yok adamı tıklarlar içeri. Çağrı kâğıdının günü yaklaşmış, herifi ararsın bulamazsın, Allahın belâsı kimbilir hangi cehenneme defolup iğirmiştir.. canım gitmesin mi? çağrı kâğıdı gelecek diye pineklesin mi evinde? öyle şey mi olur? ah ne karın ağrısıdır şu iş: bugün gidersin yok yarın gidersin henüz Bafradan gelmemiş, ertesi gün sayın bay berayı ticaret İstanbula gitmiştir.. illallah! yok be canım! efradı ailesine sunarsın olur biter.. haydi oradan yahu, işim yokta sürtüp duracağım, ne üstüme gerek, bir kısmını gösterilen adreste bulunamadığından ötürü iade, bir kısmını da bir semti meçhule gittiğinden naşı iade.. iade de iade, aklın varsa olmazsın piyade! işi kitabına uydurmasını bilmeli: ta köye kadar gidecek göz var mı bende? bak bakayım, pişş! salı, cumartesi günleri Samsunun pazarıdır.. bir taşla iki kuş varmadan olur mu? hem alış veriş hem de iş. Filan köyden bir tanış yakaladın mı tamam : topuna birden bastırırsın sol elinin baş parmağını kekâââ !

- Yoo yaptığın sağlam iş değil.. sahteci..

- Sahtecilik mi? aklına turp sıkayım senin inandın mı dediklerime? ben öyle çürük tah-taya ayak basarmıyım hiç !

- Senin dilin ama da kemiksiz ha !

- Kusura kalma, mesleğin inceliklerinden şöyle bir söz açayım dedim, hani yarenlik nasıl olur? bir zaman da resmî telgraf dağı-tırdım.. Mesela tam gece yarısı çat çat kapı haddinemi düşmüş götürmemek! AA! bir de

ne göreyim vaktinde ilettiğimiz için kızıyor-lar birel sabahleyin getir münasip bir tarih atar alırım? diyen amirin gırtlığına sarılıp ille şimdi alacaksın mı diyelim? İsterlerse yıldırım çeksinler imam bildiğini okur ahbab, geç götürür erken alınmış gibi bir imza can kur-ban böylesi âmirlere..

- Ama atıyorsun; safi karavana !

- Atmasyonu matmasyonu yok.. anladın mı? sözü özü pek adamım ben.. yarası olan go-cunur şu alnı görüyormusun leke değil toz konduracak adamın alnını karışlarım ben.. kanımı tepeme sıçratma ahbab, ne sandın biz öyle küçümsenecek insan değilizdir yani.. insan sarrafı geçinenler elimize su dökemez.. bir vakit te mektup dağıtırdım, ama yıllarca sürdü bu işim, doyamadım keyfine !

Mektuplar da insanlar gibidir sevilenleri de vardır sevilmiyenleri de.. kendi hesabıma ticarethanelere mektup iletmekten hoşlanmam neden diyeceksin? anlatayım: böbürlenerek bir mektup alışları vardır insanın kanına dokunur doğrusul Siparişlerimizden haber yok, piyasa düşmüş.. bana ne be adam! hele iadeli taahhütlü olursa, istemiye istemiye bir imza edişleri vardır fiyaka, cakasıdır işin çakmaz olur muyum ?

Kara haber ileten mektuplardan da kor-karım.. içinde kara haber yazılı bulunduğu vakit garip bir korku yüreğimi sıkıştırır, nefesim tikanır. Uzatırken Bekri Mustafanın elleri gibi titrer parmaklarım, süt dökmüş kedi gibi kırarım boynum !

Oğullarından analarına mektup iletmeye bayılırım. Bölgeme düşen sokaklardan, hangi evde, gözleri yolda kaç ana vardır, kaçının oğlu askerde, kaçının ki okulda bana sor! Künyem gibi okumazsam bana da postacı Yaşar Keskin demesinler !

- Postacı postacı, benim oğlandan mektup var mı?

- Var neneciğim var!

- Diline sağlıklı! Aşk olsun şu Münire ha-nima iki gün önce kahve falına bakmıştı.. nasıl da çıktı! ver bakayım, Allah göndere-ne, getirene sağlık versin!

- Amin anneciğim!

Yalnız dua karın doyurur mu? ha şöyle..

gönülden ne koparsa.. Bahşışın böylesi he-lâldır deyip cebeeel kimisi bir sigaracık uza-tır, eyvallah der alırsın! Aram iyidir efkâr dağıtanla, yedi yaşından beri içerim; bir sigara tütürsek?

- Tiryaki değilim, üzerimde paket taşımam,

- Beleşcimisin?

- Bırak şu sululuğu!

- Sululuğu mululuğu olur mu ahbab? ya-renlikten çakmalı bir az.. sen de bana çöp-lenmeyi seviyorsun deyiver geç, kitap gibi mi konuşalım yani? insanın lafını ağzında bırakmazlar.. hay kör şeytan [hay, tühh dili-min ucunda, ccuuunda cunnda yakaladım kuyruğundan yaşa:

Aşk mektuplarını iletmeye doyum olmaz ! Genç kızların sır arkadaşıyızdır biz.. sır kü-püdür şu postacılar.. neler doludur içil ama içimizde ser yerine sır veren de çoktur.. postrestan dedikleri cansız postacıyı neden icat etmişler? cıvık postacılar yüzünden! Bir genç kıza gece gündüz beklediği mektubu uzatırken gözlerinin içi gülecek ama sırtımı-yacaksın! Çaktırmadan eline tutuşturmasını bilmelisin! 939 savaşımdan önce o canım aşk mektuplarının zarfları da cicili biciliydi.. penbe mi, mavi mi hangi renkten dilerse bulunurdu.. içi bize karanlık ama elbette kapkara değildi yal senin için yaşıyorum; tutuşuyorum, yanıyorum rengindeydi yani! Yağma yok dört mevsimden biri de son ba-hardır, hele aşkın son baharı ilk baharından, yazından çok uzundur değil mi ahbab? O zaman senin postacı göze ezrail gözükür.. aldırma sen aşkın biri solarsa bini yeşerir!

Canına yandığım şu mektuplaşmanın, randevunun tadını tatmadan cartayı çekece-giz.. Kariya mantoyu bile zorla giydirdim, tüylü ibikli bir şapkayı geçiremedim başıma! Bizim neyimize, bir o kusurumuz kalmış; demesi yok mu küplere biniyorum.. Ne mey-menetsiz laf bul insan oğlu insanız bel Neme lâzım şimdi burada kendi yok Allahı var: çok kahrimi çekti.. haydi kirli çamaşırları açtırma bana, geceleri minderine üzerine yüzü koyun uzanırım, bacaklarımı oğması belimi

(Devamı sahife 16 da)

SAMSUN HALKEVİ ÇALIŞMALARI

Halk müziği konseri

Geçen sayımızda yapılacağını haber verdiğimiz büyük halk müziği konseri 24 ve 25 Mayıs cumartesi, pazar günü akşamları Evi-miz salonunda verilmiştir. Hasılatı sosyal yardım koliyle Yardım Sevenler derneğine tahsis edilen konser her iki gece de çok ka-labalık olmuş, başta Valimiz Orhan Cüvenç olduğu halde şehrin bütün tanınmış aileleri salonu doldurmuştur. Hayır sever Samsunlu-lar bu sosyal kurumlara esirgemedikleri yar-dımlara mukabil müstesna iki gece geçirmek fırsatını bulmuşlardır.

Üç bölüme ayrılmış olan konser progra-mında sıra ile Fasil, Solo şarkılar ve halk türküleri yer almış bulunuyordu.

Zevkle dinlenen fasıl heyetinden sonra solist Avni Ersinin tatlı sesi ve kendine has üslûbiyle okuduğu şarkılar çok beğenilmiş ve uzun uzun alkışlanan Ersin, bazı parça-ları tekrara mecbur kalmıştır.

Son bölümde halk şarkılarının en mü-kemmel örnekleri Necdet Buharanın maha-rretle çaldığı saz refakatında Adem Kırkaya ve Avni Ersin tarafından büyük muvaffaki-yetle söylenerek konser alkışlar arasında so-na ermiştir. Büyük bir hassasiyet ve bera-berlikle çalan saz heyetinin muvaffakiyeti de okuyuculardan aşağı kalmamıştır.

Saz heyeti Dr. Yakup Ozon, İlyas Altan Ferhat Türksü, Sabri Şengün, Mustafa Öztanır, Kemal Sezenden mürekkepti. Sazı Nec-det Buhara çalmıştır. Okuyanlar : Avni Er-sin, Adem Kırkaya, Kemal Beker, Dehi Al-tunluoğludur.

İngiliz sosyal yardım sergisi

6 Haziran 1947 cuma günü saat 18,30 da İngiliz Kültür Heyeti tarafından Halkevi sa-lonunda (İngiliz Sosyal Yardım Teşkilâtı) ko-

nulu resimlerden mürekkep bir sergi açılmış-tır. Serginin açılışında Halkevi mensupları, komite başkan ve üyeleri daire müdürleri ve kalabalık davetliler hazır bulunmuştur. Kül-tür Heyeti üyelerinden Mr. De Lagrange Türkçe olarak söylediği kısa bir nutukla Halkevi başkanına ve hazır bulunanlara hitap ederek iki millet arasındaki eski dostluk ve kültür münasebetlerinden bahsetmiş ve ser-ginin açılmasını Millî Eğitim müdüründen ri-ca etmiştir. Eğitim müdürü sergiyi açmaktan haz duyduğunu söyleyerek kordelâyı kesmiş ve sergi gezilmiştir. 11 Haziran Çarşamba günü akşamına kadar açık bulunan sergiyi pek çok kimseler bilhassa mektepli gençler alâka ile gezmişlerdir.

Konferans

İngiliz kültür heyeti üyelerinden Mr. De Lagrange 9 Haziran pazartesi günü saat 18.30 da Halkevi salouunda kalabalık dinleyiciler karşısında (İngilterede Sosyal Yardım Teşki-lâtı) konulu Türkçe olarak bir konferans vermiş, İngilteredeki içtimai yardım kurum-larının çalışmaları ve halkın ve devletin bun-lara karşı gösterdiği ilgi ve yardımı izah etmiştir.

Konferansta başta Vali Orhan Güvenç ve eşi olmak üzere bütün daire ve müesse-seler müdür ve başkanları, öğretmenler, hal-kevliler, C. H. P. İl idare kurulu başkan ve üyeleri hazır bulunmuşlardır.

Konferansı müteakip Halkevi Başkanı E-min Hekimgil konferansiyere teşekkür etmiş hazır bulunanlara Hasta bakıcı, Londra mer-kez istasyonu, İngiltere bahçeleri, İyi bakım adlı renkli ve Türkçe sözlü kültür filmleri gösterilmiştir.

Konferanstan sonra Vali, İngiliz Kültür Heyeti mümessil muavini Mr. Everett, Halk-evi İngilizce öğretmeni M. Hunter ve konfe-ransı veren Mr. De Lagrange ile içtimai yardım konusunda bir konuşma yapmıştır.

11 Haziran çarşamba günü yine Mr. De Lagrange Türkçe olarak (Everest Tepesine çıkış) konusunda ikinci bir konferans ver-miştir. Birincisi kadar alâka ile takip edilen bu konferanstan sonra (Tipik bir Afrika nehri, İngiliz Anayurdu) isimli kültür filmleri gös-terilmiştir.

Samsun Şilebi hakkında bir konferans :

Hükümetimizce Amerikadan yeni alınan gemilerden şehrimizin adını taşıyan (Samsun) şilebinin limanımıza ilk gelişi münasebetiyle gemi süvarisi Zeki Derinsu Halkevi üst sa-lonunda bir konuşma yapmıştır.

Geminin küçüklüğüne rağmen her türlü yenilikleri ihtiva ettiğini, yükleme tertibatı-nın mükemmeliyeti ve denizlere dayanıklılığı hakkında süvarinin verdiği izahat ve Ame-rikadan Türkiye'ye seyahat intibaları merakla dinlenmiştir. Başta vali Orhan Güvenç oldu-ğu halde meraklılar salonu doldurmuş bulu-nuyordu. Konuşma hoparlörle şehre de ya-yımlanmıştır.

Toprak Bayramı

15 haziran pazar günü sabahı saat 9.30 da Halkevi salonunda Toprak Bayramı kut-lanmıştır. Törende vali muavini Rüşti Özil, tarım müesseseleri mensupları, memurlar, muhtar ve köylüler, Halkevliler bulunmuştur. Vali muavini günün mânasını belirten bir nutukla açmış, müteakiben İpek böcekçiliği mütehassısı İbrahim Yılmaz toprak kanu-nunun ana hatlarını, Tapu müdürü Celâl Ağâh Uyanık kanunun hukuk bakımından tahlil ve izahını yapmış, hazır bulunanlara ikramlar yapılarak kültür filmleri gösteril-miştir. Törenden sonra önde, hazır bulunan-lar adına yaptırılan çelenk olduğu halde top-luca Atatürk anıtına gidilmiş merasimle çe-lengi anıta koymuşlardır.

Atatürk ve gençlik toplantısı

Milletimizin kurtarıcısı ve en büyük evlâ-dı âziz Atatürk'e karşı yapılan utanmazca neş-riyatı protesto etmek için Samsun gençliği cuma günü halkevi salonunda büyük bir top-lantı yapmıştır. Salon tamamen dolmuş gelen-lerin birçoğu ayakta ve dışarda kalmıştı.

Toplantıda Valimiz Orhan Güvenç, Belediye Başkanı, Parti Erkânı, daire âmir ve memur-ları, müessese mensupları ve pek kalabalık bir gençlik hazır bulunmuştur.

Halkevi Başkanı Emin Hekimgil toplan-tıyı açarak Atatürkün yakın tarihimizdeki büyük eserlerini birer birer izah etmiş bütün varlığı ile aramızda yaşadığını millî birliği-mizle Türk gençliğinin uyanıklığını Cumhu-riyet ve İstiklâl bekçi bıraktığı gençler ise ayrı ayrı onun ölmez eserlerini büyük heyecanla öğmüşlerdir.

Gençlerden Dündar Kalyoncuoğlu:

(Cumhuriyet ve İnkilâbın kurucuları sayın büyüklerim ve koruyucuları sevgili genç arkadaşlarım.) Diye sözlerine başlamış, top-lantının gayesini söyleyerek bu günkü De-mokrasimizin kurucularından olan Atatürk'e atfen yazılan bu şiiri neşretmek cesaretini kendinde bulan Necip Fazılın yapmış olduğu küstahlığı ve millet nazarında ikinci bir Rıza Tevfik olduğunu söylemiştir.

Bu memlekette muhalif, muvafık herkesin Atatürk'ü sevdiklerini ve Atatürk'ü sevmiyen-lerin münafık olduklarını haykırarak sözle-rine heyecanla devam eden Dündar Kalyon-cuoğlu memleketimizde yapılan her türlü in-kilâbın, her türlü kalkınmanın Büyük Atanın uğurlu ellerile yapıldığını ve onun devrini hürriyetsizlikle itham edenlerin onu anhya-mıyan âcizler olduğunu söyleyerek bugünkü İnönü demokrasisinin Atatürk demokrasisinin milletin içtimai seviyesine uygun şekli oldu-ğunu söylemiş ve milliyetçi bir Türk genci olarak şunları hazır bulunan kalabalık kit-leye heyecanla haykırmıştır :

(Kars yaylalarından Edirne ovalarına, Samsun kıyılarından Hatay bahçelerine ka-dar bu cennet vatanda kadın erkek, genç ihtiyar 20 milyon Atatürk inkilâpçısının kud-retini kavrayamayan noksan beyinliler.. Bir iki anormal'in saçmalarına aldanarak Türkün Atasına sövenlerin ağızlarını tikiyacak ve aleyhinde yazı yazanların kalemlerini yetiş-tirdiği bu gençlik kıraktır.

Fahri Eminoğlu, Cahide Güzelarda, Ke-

İçimin Dünyasında

Uyanırken hislerim bir bahar uykusundan
Bilinmedik diyarlar ufkumda genişledi..
Güzellikleri içtim son çiçek kokusundan
Ve arzular içime binbir rengi işledi.

Kanatlarında uçtum sayısız rüyaların..
Mavilikler bir kucak gibi sararken beni.
Ömrüm bir çile iplik, sarın dostlarım sarın
Tutuşsun hatıralar böyle anarken beni.

Bana siz yakınsınız, uzaklaşan yıllardır.
İçimin dünyasında görseniz neler vardır
Bilinmedik diyarlar bile gönlüme dardır;
Orda duyulan sesler ki onlar bana yardır..

Samiye Yalçın

mal Mutuş, Sahibe Özbayrak, Orhan Kobak,
Nesimi Celâyir ve Naci Dilmen duygularını
ifade etmişlerdir. Uzun uzun alkışlanan genç-
ler hep birlikte dağbaşını duman almış genç-
lik marşını söylemiş, üzerinde (Samsun genç-
liği) yazılı çok güzel büyük bir çelengi yine
marşlar söyleyerek Atatürk anıtına koymuş-
lardır. Hep bir ağızdan söylenen İstiklâl
marşından sonra Halkevi Başkanı gençlerin
uyamıklık ve millî heyecanını öğmüştü göster-
dikleri büyük intizamdan dolayı teşekkür
etmiş ve toplantı son bulmuştur.

Uzel Biçki yurdunun elbise geçidi

Uzel Biçki ve Dikiş yurdu 21 haziran
947 cumartesi günü saat 16 da Halkevi sa-
lonunda bir elbise geçidi tertip etmiştir.
Yurda devam eden kızlarımızın bir yıllık
emeklerinin mahsulü ve çoğu yerli kumaşla-
rımızdan yapılmış olan roplar, tayyörler,
sabahlıklar, yazlık ev, ve dışarı ropları canlı
mankenler üzerinde ve müzikle geçit yapmış
lar ve davetliler tarafından zevk ve takdirle
seyretmişlerdir.

İmtiyaz sahibi ve Neşriyatı Bilfiil idare eden : **Emin Hekimgil**

İl Matbaası — Samsun

Postacı

(Sayfa 13 ten devam)

şakr şukr çekmesi bin altın değer! Yeni
bayancıklara buyuramazsın böyle iş! Neyse
bizden geçti aşna fişnalık.. Allah gecinden
versin hoşnudum ben karımdan!

Çantamda iki üç çağrı kâğıdı kaldı, gar
gazinosa enselerim şimdi onları.. Tam
kadeh tokuştururken caz-cuz imza ne de en-
fes kaçır yal ses çıkarmazlar bana, ne sakar
herif olduğumu bilirler, biçimine getirirsek
bir kadeh te biz yuvarlarız abıl

Çantasını koltuğu arasına sıkıştırdı, sahil
boyunca yollandı. Büyütülmüş bir yengece
benziyordu yürüyüşü gezinenler arasında
kaybolup gitti..

Hayatından memnun görünen postacının
içime yığıldığı garip üzüntünün ezgisiyle baş-
başa kaldığım bir anda, çocuk balonları gibi
patlayan bir kahkahayla irkildim; başımı çevir-
ince elindeki süzgeciyle arka sıralardan bi-
rinin önünde duran bahçıvanın sırttan dişle-
rini gördüm; yersiz gülmemiş olduğunu der-
hal anlatmak isteyen bir çabuklukla :

Sende ama sabır varmış efendi, dedi,
ilin delisini karşına almış söyleyorsun.. Onun
postacılığı filan hepsi palavra; Emekliye ay-
rılalı beş altı sene aldı.. fenasına gitmiş pos-
tacılıktan ayrılmak.. Elinde çantasıyla dolaşır
durur, önüne gelene anlatır marifetlerini, e-
mektar olduğu için ses çıkarmazlar, ama se-
ninkinin bir de öfkesi tuttu mu zıvanadan
çıkır.

- Ama bir yıl sonra emekliye ayrılacağımı
söyledi demin, şaka mı etti?

- Yoo, o kendisini halâ postacı sanıyor-
muş.. Doktorlara da bakıtmışlar, zararsız de-
lilerdenmiş.. Mektup dağıta dağıta yoruldum,
belimi çiğne diye tutturmuş geceleri, karısı
da basarmış nağrayı:

- Herif ne postacılığı sayıklıyorsun, heriiiff;
Ve sonra vay anasını bire diyerek pes-
tilini çıkarırmış karısının!

- Allah şifalık versin!

Gökyüzü kapkara bir bohça, bulutlar kir-
li çamaşırlar, dalgalar hırçınlığı tutan taze
dullar, akasyalar karakolda ısıtılan sarhoş-
lar, elektirikler de ölü kandiller gibi..

Ahhhl ne kadar çirkinmiş Dünyal

25 Kuruş